

ตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรม อาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย

สุรเดช นิลอุบล*, วรลักษณ์ ลลิตศิริวิมล**, กอแก้ว จันทร์กึงทอง**, สิริลักษณ์ ทองพูน***

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวแบบการพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย จำนวน 396 แห่ง โดยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความเชื่อมั่น และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 21 ราย สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการพัฒนาตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย และเพื่อนำข้อมูลมายืนยัน สนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model)

ผลการวิจัยโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร 2) ทุนมนุษย์มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร 3) ทุนมนุษย์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร โดยผ่านทางความสามารถทางการแข่งขัน 4) ความสามารถในการปรับตัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร 5) ความสามารถในการปรับตัวมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร 6) การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

คำสำคัญ : ตัวแบบ, ความสามารถทางการแข่งขัน, อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

*** อาจารย์ประจำ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

Corresponding author, email: suradeach@hotmail.com, Tel. 094-5825155

Received : April 2, 2021; Revised : July 22, 2021; Accepted : July 27, 2021

The Competitiveness Enhancement Development Model of Preserved Seafood Industry in Thailand

Suradeach Ninubon*, Woraluck Lalitsasivimol**, KorKaew Jankingthong**, Siriluck Thongpoon***

Abstract

This research is related to The Competitiveness Enhancement Development Model of Preserved Seafood Industry in Thailand and the objectives is develop model causal factors that affect the operating results of Preserved Seafood Industry in Thailand. The researcher used mixed methods consists of quantitative research by using questionnaires to collect 396 data represented Preserved Seafood Industry in Thailand persons by examine the quality for the accuracy of the content validity and construct validity and in-depth interview specific sampling group 21 for qualitative research to study problems and solutions in The Competitiveness Enhancement Development Model of Preserved Seafood Industry and support findings from quantitative research by using The Structural Equation Model.

The results of the causal relationship model of the factors that affect the Preserved Seafood Industry performance consistent with the empirical data and the results of research show that 1) Competitiveness has a direct influence on a organization's performance 2) Humance Capital has a direct influence on a organization's performance 3) Human Capital has an indirect influence on the organization's performance by being able to competitiveness 4) Adapability has a direct influence on competitiveness 5) Adapability has an indirect influence on a organization's performance 6) Entrepreneurship has a direct influence on competitiveness and has an indirect influence on the organization's performance.

Keywords : Model, Competitiveness, Preserved seafood

* Student, Doctor of Business Administration Program, Faculty of Business Administration, Hatyai University

** Associate Professor, Faculty of Business Administration, Hatyai University

*** Instructor, Faculty of Business Administration, Hatyai University

Corresponding author, email: suradeach@hotmail.com, Tel. 094-5825155

Received : April 2, 2021; **Revised :** July 22, 2021; **Accepted :** July 27, 2021

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของประเทศไทย มีการเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากสัดส่วนรายได้ส่วนหนึ่งจากการส่งออกของประเทศมาจากอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป จากข้อมูล (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2560) พบว่ารายได้จากการส่งออกของประเทศไทยในปี 2559 ที่มีมูลค่า 191,005.6 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 20.2 ของการส่งออกอาหารทั้งหมดของไทย โดยมีทุนสำรองและกักเป็นสินค้าหลักด้วยสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 70 (ทุนสำรอง 68,535.8 ล้านบาท และกัก 69,422 ล้านบาท) โดยในปี 2560 ไทยส่งออกทุนสำรองคิดเป็นมูลค่า 71,962.5 ล้านบาท ขยายตัวจากปี 2559 ร้อยละ 5.0 และส่งออกกัก 77,058.4 ล้านบาท ขยายตัวจากปี 2559 ร้อยละ 11.0 ดังนั้นธุรกิจจะต้องมีการปรับตัวเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขัน (จินตนา บุญบังการ และณัฐพันธ์ เชจรันท์, 2558) การบริหารต้นทุนเป็นการบริหารต้นทุนเพื่อสร้างคุณค่าในสินค้า ซึ่งจะทำให้ธุรกิจมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน (ดวงมณี โกมารทัต, 2552) และการเป็นผู้นำทางด้านการสร้างความแตกต่าง โดยจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ที่หลากหลายในการสร้างความสามารถทางการแข่งขัน (ธีรยุส วัฒนาสุโข, 2561) ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การพัฒนาประสิทธิภาพทั้งในด้านเวลา ด้านการใช้ทรัพยากรบุคคล และด้านต้นทุนเกิดจากการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย (Ritchie, Marshal & Eardley, 1998) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการดำเนินงานจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต้นทุนรวมขององค์กรลดลง (Evangelista & Sweeney, 2006) ซึ่งความสามารถในการลดต้นทุนขององค์กรนี้จัดได้ว่าเป็นตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพที่สำคัญ (Brah and Lim, 2006) ส่งผลให้มีต้นทุนที่ต่ำกว่าคู่แข่ง แต่มีคุณภาพที่เท่าเทียมหรือดีกว่าย่อมมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Hamman, 1995) ความมุ่งหวังขององค์กรธุรกิจต่างๆ จะสัมฤทธิ์ผลได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการประกอบกัน อาทิ เงินทุน เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและมากเพียงพอ กลยุทธ์การบริหารธุรกิจ วิสัยทัศน์ผู้นำ และความสามารถในการปรับตัว นวัตกรรมที่แตกต่าง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน (ประไพทิพย์ ลือพงษ์, 2555) สิ่งหนึ่งที่ทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น คือทุนมนุษย์ เนื่องจากบุคลากรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ ใช้ความรู้ และสื่อสารความรู้เพื่อสร้างประสิทธิภาพของการทำงานและขับเคลื่อนองค์กรให้เติบโตอย่างก้าวหน้ามั่นคง การพัฒนาความสามารถของบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพก็จะทำให้ศักยภาพการแข่งขันของบริษัทเพิ่มขึ้นในระยะยาวด้วย (Bryan, 2007) หากองค์กรพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการเพิ่มทุนประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ก็จะช่วยเพิ่มมูลค่าและเสริมสร้างผลการดำเนินงานที่ดีให้กับองค์กร (Khalique, 2011)

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทย ทำให้อุตสาหกรรมต้องปรับตัวและผู้ประกอบการมีโอกาสเผชิญความท้าทายทางการค้า เช่น เกิดภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวกับประเทศคู่ค้าอย่างสหรัฐอเมริกา แคนาดา รวมถึงประเทศไทยถูกตัด GSP ตั้งแต่ปี 2558 ทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของไทยลดลง (ธนาคารออมสิน ธุรกิจอาหารทะเลแปรรูป, 2562) ดังนั้นเพื่อพัฒนาให้อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันได้จำเป็นที่จะต้องสร้างความพร้อมในส่วนของการพัฒนาด้านประสิทธิภาพและคุณภาพของสินค้า ความพร้อมด้านการให้บริการสินค้าที่ผลิตเพื่อความสำเร็จของธุรกิจในอนาคต (Dobribojevic, 2013) ตลอดจนการปรับตัวที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจ (Lin, 2015) การจัดการเชิงกลยุทธ์จึงมีบทบาทที่สำคัญในการรักษาไว้ซึ่งความสามารถทางการแข่งขัน (Wernerfelt, 1984) ในการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญและกล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีมุมมองเชิงฐานทรัพยากร (Resource-Based View) ซึ่งได้เน้นถึงความแตกต่างทางด้านทรัพยากรว่าเป็นที่มาซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์กรเกิดข้อได้เปรียบในการแข่งขัน

และสามารถทำให้องค์การนั้นมีผลประโยชน์ที่ดีกว่าคู่แข่งรายอื่นๆ ในอุตสาหกรรม (Barney, 1991; Porter, 1980) และจากการประมวลแนวคิดดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า การนำแนวคิดทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร มาประยุกต์ใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป

สำหรับอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย การศึกษาทฤษฎีมุมมองเชิงฐานทรัพยากร เป็นแนวคิดพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ และจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวแปรด้านทุนมนุษย์ ตัวแปรด้านการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และตัวแปรด้านความสามารถในการปรับตัวส่งผลต่อความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมและผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป และเพื่อพัฒนาตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการหรือระดับผู้จัดการทั่วไปที่ได้รับมอบหมายของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในเขตฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย

สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 ความสามารถทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมุติฐานที่ 2 ทุนมนุษย์มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

สมมุติฐานที่ 3 ทุนมนุษย์มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขัน

สมมุติฐานที่ 4 ความสามารถในการปรับตัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร

สมมุติฐานที่ 5 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร

สมมุติฐานที่ 6 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

แนวคิด ทฤษฎีและกรอบแนวคิดการวิจัย

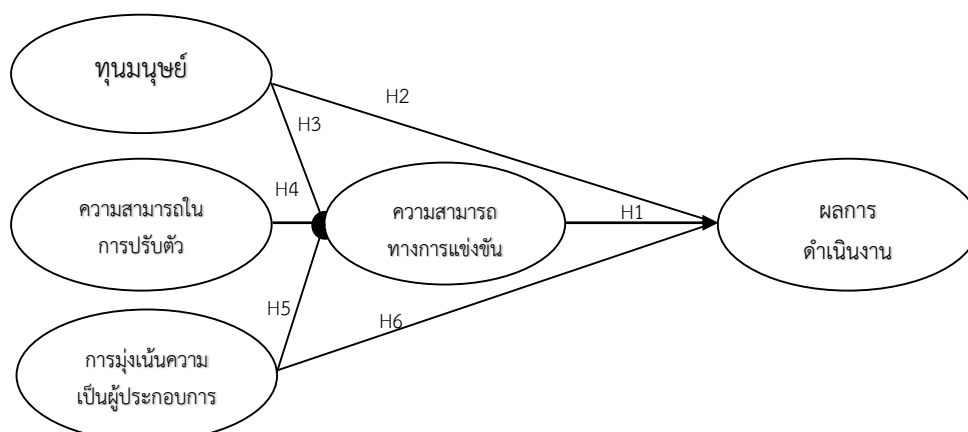
ทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร (Resource Based View : RBV) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง การบูรณาการเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource) ในองค์กรนั้น ซึ่งได้แก่ คน เงินทุน สินทรัพย์ ความรู้ ชื่อเสียง กลยุทธ์ในการดำเนินงานและความสามารถขององค์กร (Capability) เพื่อให้บรรลุถึงผลการดำเนินงานขององค์กร (Firm Performance) โดยทั้งสินทรัพย์และความสามารถขององค์กรนั้นมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ คือต้องเป็นสิ่งที่มีคุณค่า (Value) หายาก (Rare) ยากที่จะลอกเลียนแบบได้ (Difficult to Imitate) และยากที่จะนำมาทดแทน (Difficult to Substitute) เพื่อนำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน (Barney, 1991) จากทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร ซึ่งได้เน้นถึงความแตกต่างทางด้านทรัพยากรว่าเป็นที่มาซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะทำให้้องค์การเกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน และสามารถทำให้องค์การนั้นมีผลประโยชน์ที่ดีกว่าคู่แข่งรายอื่นๆ ในอุตสาหกรรม (Barney, 1991; Porter, 1980) และจากแนวความคิดของทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร ซึ่งได้เน้นถึงความแตกต่างทางด้านทรัพยากรว่าเป็นที่มาซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะทำให้

องค์การเกิดข้อได้เปรียบในการแข่งขัน และสามารถทำให้องค์การนั้นมีผลประโยชน์ที่ดีกว่าคู่แข่งรายอื่นๆ ในอุตสาหกรรม (Barney, 1991; Porter, 1980) แต่องค์การนั้นจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการที่เหมาะสม โดยสามารถรวบรวมคุณค่าต่างๆ เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้กับองค์การและสามารถที่จะพัฒนาความสามารถที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะจนได้มาได้ในสิ่งที่แตกต่างและเหนือกว่าคู่แข่ง (Barney, 1991) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรขององค์กรถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สามารถช่วยให้องค์กรดำเนินกิจกรรมได้ ความสามารถของทรัพยากรองค์กรจะช่วยกำหนดทางเลือกเชิงกลยุทธ์ที่ทำโดยองค์กร ภายใต้สถานการณ์การแข่งขันทางธุรกิจจากภายนอก ความสามารถขององค์กรยังช่วยให้องค์กรสามารถเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่มูลค่าของลูกค้า พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือขยายตลาดใหม่ เพื่อพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถเชิงพลวัตเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดการด้านกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับองค์กรภายใต้สภาวะการแข่งขันที่มี ความเป็นพลวัต (Teece, 2007) ซึ่งทฤษฎีฐานทรัพยากรไม่สามารถอธิบายได้ Helfat, (1997) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถเชิงพลวัตไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะหรือขีดความสามารถที่ช่วยให้องค์กรสร้างผลิตภัณฑ์ และกระบวนการดำเนินงานที่สามารถตอบสนองสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของตลาด ซึ่งการรับรู้นี้จะส่งผลถึงการตัดสินใจในการบริหารให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการปรับตัวของทรัพยากรทั้งนี้เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบทางการแข่งขัน แนวคิดความสามารถเชิงพลวัตนั้นเป็น ความสามารถขององค์กรที่จะสร้าง รวบรวม เปลี่ยนแปลงและบูรณาการความสามารถและทรัพยากรองค์กรมีอยู่ทั้งภายในและภายนอกให้สามารถตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ (Teece, 2007) หรืออาจกล่าวได้ว่าความสามารถเชิงพลวัตนั้นสามารถอธิบายได้ 2 แนวทางคือ 1) แนวทางด้านพลวัต (Dynamic) คือ ความสามารถขององค์กรในการสร้างสิ่งใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง 2) แนวทางด้านความสามารถ (Capability) คือการใช้ทักษะ และความรู้ใหม่

ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์เป็นแนวคิดที่เกิดจากการบริหารองค์กรภายใต้สภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงของแต่ละสถานการณ์ (Certo, 2000) ขึ้นอยู่กับลักษณะการทำธุรกิจที่แตกต่างกัน และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของแต่ละธุรกิจ ซึ่งต้องมีการจัดการที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของธุรกิจนั้นๆ (Robbins & Coulter, 2002) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ทฤษฎีนี้จะช่วยอธิบายความสำคัญของตัวแปรที่เกี่ยวกับความสามารถทางการแข่งขัน และการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม และจะช่วยให้ผู้บริหารองค์กรสามารถคาดการณ์ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ทั้งนี้เพื่อช่วยในแง่ของการปรับตัวของทรัพยากรให้เข้ากับสถานการณ์ซึ่งอาจมีผลกระทบ ซึ่งจะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการศึกษาและความสำคัญของทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ ทำให้ต้องตระหนักว่าสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการทำธุรกิจนั้นจำเป็นต้องพิจารณาทั้งสภาพแวดล้อมภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร (Koall, 2001)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

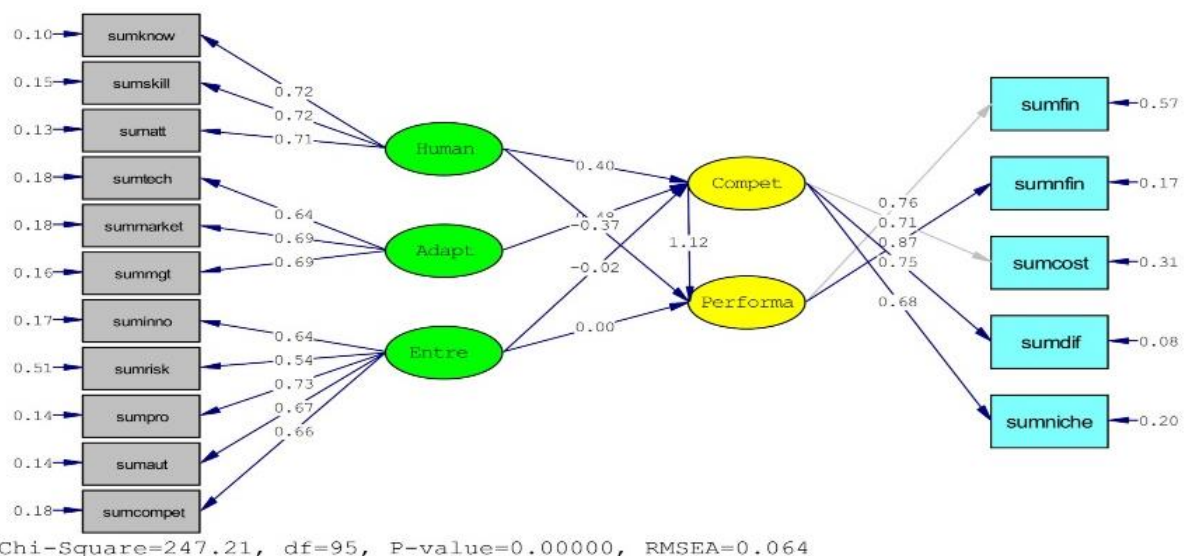
1. ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่ายขึ้นไปของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในเขตพื้นที่จังหวัดชายทะเลฝั่งอ่าวไทย และภาคใต้ฝั่งอันดามัน ซึ่งมีขนาดประชากรทั้งสิ้น 1,043 แห่ง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกสารฉบับที่ 5/2560) โดยมุ่งเน้นขนาดของกิจการระดับ SMEs ขึ้นไป

2. กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากจำนวนจำกัดของขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ความเพียงพอของการวิเคราะห์ตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 200 หน่วยขึ้นไป (Kline, 2011) จากจำนวนประชากร 1,043 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่างคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของอุตสาหกรรมตามรายจังหวัด ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์ด้วยแบบสมการโครงสร้าง (SEM-Structural Equation Model) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้แบบบังเอิญหรือตามสะดวก (Accidental or Convenience Sampling) โดยขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมระหว่าง 15-20 ตัวอย่างต่อ 1 พารามิเตอร์ที่เป็นตัวแปรทำนาย (Hair et al, 2010) โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 500 ชุด ได้คืนมาและมีความสมบูรณ์ 396 ชุด คิดเป็นร้อยละ 79.2 ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผิดพลาดอันอาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างการเก็บข้อมูล ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวน 396 ตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาประชากรที่มีความสำคัญ และมีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา(Purposeful Selection) จำนวน 21 ราย โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interviews) และไม่มีโครงสร้าง (Non Structured Interviews) จนกระทั่งข้อมูลมีการอิ่มตัว (Data Saturation) คือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถนำมาค้นหาแนวทางตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ (ประไพพิมพ์ สุธีสินนท์, 2559) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามกรอบของการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ได้นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทยพร้อมทั้งเสนอค่าสถิติแสดงค่าขนาดอิทธิพล และความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังนี้

ภาพที่ 1 โครงสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรในโมเดลตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า ค่า Chi-square = 247.21, df = 95, RMSEA = 0.064 (90 Percent Confidence Interval = 0.054 - 0.073), NNFI = 0.98 , CFI = 0.99 , PNFI = 0.78 และ SRMR = 0.035 ค่าดัชนีดังกล่าวผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าความสอดคล้องของโมเดล Chi-square/df = 2.60 ค่าความเที่ยงของตัวแปร (Construct Reliability) พบว่า แต่ละองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงของตัวแปรสูง (>.60) แสดงว่าข้อคำถามเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีของตัวแปรแฝงและองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรในองค์ประกอบได้สูง (Diamantopoulos & Siguaw, 2000)

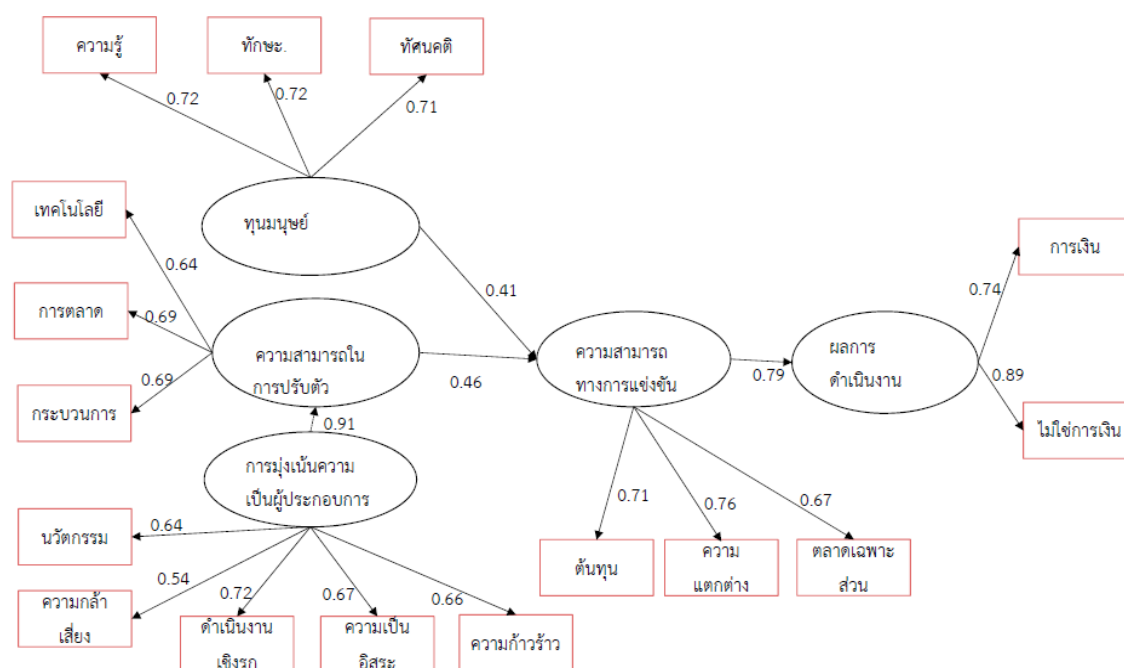
ตารางที่ 1 แสดงผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล					
	ผลการดำเนินงาน			ความสามารถทางการแข่งขัน		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ความสามารถทางการแข่งขัน	1.12**	-	1.12**	-	-	-
ทุนมนุษย์	-0.37	0.45**	0.08**	0.45**	-	0.40**
ความสามารถในการปรับตัว	0.48	0.53**	1.01**	0.48**	-	0.48**
การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ	0.00	-0.224	-0.224	-0.02	-	-0.02

*p < 0.05, ** p < 0.01

จากตาราง 1 ความสัมพันธ์ตัวแปรในโมเดลตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทยพบว่า ความสามารถทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 1.12 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 ทุนมนุษย์มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 และทุนมนุษย์มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .45 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 ความสามารถในการปรับตัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.48 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 5 และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานจากข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ตามสมมติฐานที่ 5 และสมมติฐานที่ 6 จะพบว่าตัวแปรการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการไม่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขันและไม่ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ดังนั้นทางผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้วางกรอบประเด็นสำคัญในแต่ละหัวข้อของการสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวทางที่ใช้ในการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมายืนยัน สนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณเนื่องจากข้อมูลที่ได้จากบุคคลที่สัมภาษณ์เชิงลึกเป็นข้อมูลที่มีความเหมาะสมในการเข้าถึงข้อค้นพบที่ตอบสนองวัตถุประสงค์

โมเดลตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย ที่เกิดจากการสังเคราะห์ข้อมูลอันก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการลากเส้นความสัมพันธ์ตามข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย และสอดคล้องกับผลการศึกษาโดยการลากเส้นความสัมพันธ์อิงตามความเป็นไปได้ตามทฤษฎี ที่พบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน (ประไพทิพย์ ลือพงษ์, 2555) ซึ่งสามารถสรุปโมเดลตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย ได้ตามรูปด้านล่างนี้

ภาพที่ 2 โมเดลตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย

ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าค่า Chi-square = 290.77, df = 99, RMSEA = 0.070 (90 Percent Confidence Interval = 0.061 - 0.079), NNFI = 0.98, CFI = 0.99, PNFI = 0.81 และ SRMR = 0.044 ค่าดัชนีดังกล่าวผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าความสอดคล้องของโมเดล Chi-square/df = 2.93 และตัวแปรสังเกตได้สามารถวัดตัวแปรแฝงได้ตามแบบจำลองที่กำหนด หลังการปรับโมเดลผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย พบว่าดัชนีมีค่าลดลงดังต่อไปนี้ ค่า Chi-square = 191.11, df = 89, RMSEA = 0.054 (90 Percent Confidence Interval = 0.043 - 0.064), NNFI = 0.99, CFI = 0.99, PNFI = 0.73 และ SRMR = 0.034 ค่าดัชนีดังกล่าวผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ดีขึ้น ค่าความสอดคล้องของโมเดล Chi-square/df = 2.14

ผลการเปรียบเทียบค่าสถิติทั้งสองโมเดล จะเห็นได้ว่าค่าสถิติที่ได้จากโมเดลการวิจัยเชิงคุณภาพมีค่าที่ดีกว่า นอกจากนั้นค่า Chi-square ยังขึ้นกับขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างยิ่งใหญ่ ค่า Chi-square ยิ่งสูงจนอาจทำให้สรุปผลไม่ถูกต้อง ดังนั้นจึงแก้ไขโดยพิจารณาค่า Chi-square สัมพัทธ์ (χ^2/df) ซึ่งควรมีค่า น้อยกว่า 2 หรือควรมีค่าน้อยกว่า 5.00 (2.00-5.00 สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้) ดังนั้นจึงสรุปว่าโมเดลตัวแบบการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย หลังจากมีการลากเส้นความสัมพันธ์ใหม่ มีความสอดคล้อง กลมกลืนมากกว่า และนอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าสรุปของ Standard RMR ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่าโมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Diamantopoulos & Sigauw, 2000)

ตารางที่ 2 การประมาณค่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป

ตัวแปรสาเหตุ	ผลการดำเนินงานขององค์กร			ตัวแปรผล			ความสามารถในการปรับตัว		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ความสามารถทางการแข่งขัน	0.79**	-	0.79**	-	-	-	-	-	-
ทุนมนุษย์	-	1.20**	1.20**	0.41**	-	0.41**	-	-	-
การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ	-	2.15**	2.15**	-	1.36**	1.36**	0.91**	-	0.91**
ความสามารถในการปรับตัว	-	1.24**	1.24**	0.45**	-	0.45**	-	-	-

*p < 0.05, ** p < 0.01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล ความสามารถทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.79 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 ทุนมนุษย์มีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ทุนมนุษย์มีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.41 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 ความสามารถในการปรับตัวมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.45 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 5 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6 จากผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ตามสมมติฐานที่ 5 และสมมติฐานที่ 6 จะพบว่าตัวแปรการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการไม่ส่งผลทางตรงต่อความสามารถทางการแข่งขันและไม่ส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร แต่ตัวแปรด้านการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางอ้อมต่อความสามารถทางการแข่งขันและส่งผลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กร โดยผ่านทางความสามารถในการปรับตัว และตัวแปรการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อความสามารถในการปรับตัว ซึ่งผลของข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปการวิจัยข้างต้น ประเด็นที่เห็นควรนำมาอภิปรายสนับสนุนการวิจัยข้างต้นใน 2 ประเด็น ดังนี้

1. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานขององค์กรเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ทั้งจำแนกตามตัวแปรด้านการเงินและตัวแปรด้านที่ไม่ใช่การเงิน

1.1 การวัดผลการดำเนินงานขององค์กรตัวแปรด้านการเงินของธุรกิจเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่าการเติบโตของการใช้สินทรัพย์และการลงทุน การเติบโตด้านยอดขายและการเติบโตด้านความสามารถในการทำกำไรมีอัตราที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการ

ดำเนินงานขององค์กรซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ (พสุ เตชะรินทร์, 2559) กล่าวถึงเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงานขององค์กรประกอบด้วย มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) คือการเพิ่มขึ้นของตัวเลขจากผลกำไรและผลของการลดต้นทุน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกำไรในระยะยาว กระแสเงินสด อัตราส่วนต่อกรณีต่าง ๆ อัตราส่วนกำไรต่อยอดขายที่สามารถคำนวณเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นได้ (Drew, 1997) นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานทางด้านการเงิน ยังมีประโยชน์ด้านการวางแผน หรือการหามาตรการทางการเงินทั้งในปัจจุบันและในอนาคต (Lee, 2018)

1.2 การวัดผลการดำเนินงานขององค์กรตัวแปรด้านที่ไม่ใช่การเงินของธุรกิจเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา พบว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนลูกค้าที่กลับมาซื้อสินค้าและบริการซ้ำ การขยายฐานของกลุ่มลูกค้าและบริการถัดมาคือความหลากหลายของสินค้าและบริการที่มีมากขึ้น และการขยายเขตการขายและบริการที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ (Lee, 2018) ได้กล่าวไว้ว่าผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Non-Financial) เป็นการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ที่สะท้อนถึงความสำเร็จขององค์กรนั้น เช่น ผลการดำเนินงานที่สะท้อนออกมาในรูปของส่วนแบ่งการตลาดหรือการเพิ่มขึ้นของความพึงพอใจของลูกค้า โดยการวัดจากการตัดสินใจซื้อซ้ำของสินค้านั้น ๆ หรือความสามารถในการขยายตลาดที่เพิ่มมากขึ้นของสินค้า ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของ (Slater and Narver, 1995) ที่กล่าวว่า ผลการดำเนินงานของธุรกิจนิยมวัดผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (return on assets: ROA) การเติบโตของยอดขายและความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อให้ครอบคลุมผลการดำเนินงานของธุรกิจให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

2.1 จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยทุนมนุษย์ขององค์กรส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กรและส่งผลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานโดยผ่านความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน (ประไพทิพย์ ลือพงษ์, 2555) กล่าวคือ ทุนมนุษย์จะเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานซึ่งจะส่งผลต่อผลการดำเนินงาน และการลงทุนในทุนมนุษย์ขององค์กรในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อเพิ่มความสามารถของพนักงานในการดำเนินกิจกรรมที่เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของกิจการและสร้างความสามารถทางการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (Marimuthu et al., 2009 : 268) และได้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน (วริวรรณ เจริญรูป, 2017; กัลย์ ปิ่นเกสร, 2560)

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำข้อมูลมายืนยัน สนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณกับผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และจากการสนทนากลุ่มขององค์กรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2 ความสามารถในการปรับตัว ส่งผลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กรโดยผ่านทางความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องผลการศึกษาที่พบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันที่ว่าความสามารถ ในการปรับตัวของธุรกิจเพื่อสร้างความอยู่รอด (Rindova and Kotha, 2001) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยว่าสิ่งที่ทำให้ธุรกิจสามารถสร้างความสามารถทางธุรกิจได้อย่างรวดเร็วคือ การปรับตัว และ Chakravarthy (1982) กล่าวว่าธุรกิจมีการปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อให้มีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนลักษณะธุรกิจเพื่อคงความอยู่รอดในการแข่งขัน และได้สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน (วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ และ ภูวนารถ ถาวรศิริ, 2558)

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำข้อมูลมายืนยัน สนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ กับผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และจากการสนทนากลุ่มขององค์กรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการส่งผลทางลบต่อความสามารถทางการแข่งขันและไม่ส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน (Miller, 1983; Tsai, 2009) และสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สมพร ปานยิณดี (2558) ที่กล่าวว่าความสามารถในการปรับตัวเป็นปัจจัยนำการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ และมีผลทางตรงทิศทางบวกต่อความสามารถทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานขององค์กร จากผลการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูลมายืนยันสนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยกับผู้บริหารระดับสูงขององค์กรและการสนทนากลุ่มขององค์กรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัย แต่ข้อค้นพบที่เกิดจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งการเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) พบว่าการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการปรับตัว และสอดคล้องกับผลการศึกษาอื่น ๆ ที่พบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันของอุตสาหกรรมอาหาร (Meyer, Kay, & French, 1965) และ Dreyer and Gronhaug (2004) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ประกอบการต้องมีความสามารถในการปรับตัว เพื่อนำไปสู่การยืดหยุ่นในการดำเนินงาน โดยอาศัยความพร้อมของทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก ส่งผลให้เกิดการสร้างสรรคขององค์กร (Wheeler, 1995) ซึ่งนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดี (Briggs & Keogh, 1999)

4. ความสามารถทางการแข่งขันส่งผลทางตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกัน (Eisenhardt & Martin, 2000; Chatterji & Patro, 2014; Wilden & Gudergan, 2015) และงานวิจัยของ Chen & Tsai (2012)) และ Porter (1990) ที่พบว่าความสามารถเชิงพลวัตจากการใช้ทรัพยากรขององค์กรจะมีอิทธิพลทางบวกต่อผลกาดำเนินงานและสร้างความสามารถทางการแข่งขัน อันประกอบด้วยตัวแปรด้านความเป็นผู้นำด้านต้นทุน ด้านผู้นำด้านความแตกต่างและด้านการมุ่งเน้นตลาดเฉพาะส่วน การลดต้นทุนเนื่องจากการใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากร การลดต้นทุนเนื่องจากการปรับเปลี่ยนกระบวนการ การลดต้นทุนเนื่องจากการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การเป็นผู้นำด้านความแตกต่าง ด้วยการปรับปรุงคุณภาพที่มีความแตกต่าง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพ การตอบสนองเพื่อการเข้าถึงของลูกค้า การเป็นผู้นำด้านการพัฒนา และด้านการมุ่งเน้นตลาดเฉพาะส่วน การตอบสนองความต้องการ ความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าใหม่ การนำเสนอสินค้าที่ตรงความต้องการ และการเจาะจงกลุ่มลูกค้าที่แตกต่าง สิ่งที่ได้กล่าวถึงทั้ง 3 ด้านของความสามารถทางการแข่งขันล้วนส่งผลให้ผลการดำเนินงานขององค์กรดีขึ้น

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำข้อมูลมายืนยัน สนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ กับผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และจากการสนทนากลุ่มขององค์กรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะทางทฤษฎี

ด้านการพัฒนาทุนมนุษย์ อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทยควรต้องกลับมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทุนมนุษย์ เพื่อให้มีทักษะในการเรียนรู้ที่ทำให้องค์กรมีการพัฒนาที่รวดเร็ว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันที่สูงขึ้นเหนือคู่แข่ง

ด้านความสามารถในการปรับตัว อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทยเข้าสู่ยุคการแข่งขันในเรื่องของคุณภาพผลิตภัณฑ์ การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงผู้บริโภค การทำตลาดแบบเจาะจง การใช้เทคโนโลยีมาช่วยเพื่อลดการเพิ่มขึ้นของต้นทุน และการกระจายสินค้าถึงมือผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว

การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทยนั้น เนื่องจากอาหารทะเลเป็นที่ต้องการเพราะเป็นอาหารที่มีโปรตีนสูง ความเป็นผู้ประกอบการไม่

สามารถเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันได้โดยไม่ผ่านการปรับตัว โดยปรับเปลี่ยนทั้งในรูปของเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในกระบวนการผลิต การสื่อสาร นวัตกรรมเพื่อเพิ่มคุณภาพของสินค้า และความกล้าเสี่ยงต่อตลาดใหม่ๆ

ความสามารถทางการแข่งขัน ปัจจุบันความต้องการอาหารทะเลแปรรูปเติบโตขึ้นตามจำนวนการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป มีความสำคัญต่อการเติบโตของระบบเศรษฐกิจและเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มที่จะแข่งขันกันรุนแรง ดังนั้นการปรับตัวของอุตสาหกรรมเป็นการสร้างให้เกิดผลการดำเนินงานขององค์กรที่ดีขึ้นมาจากหลาย ๆ องค์ประกอบทั้งทางด้านทุนมนุษย์ ความสามารถในการปรับตัวขององค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และความเป็นผู้ประกอบการ การมีวิสัยทัศน์เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ล้วนสนับสนุนให้เกิดผลการดำเนินงานขององค์กรที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย ควรแยกตามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แยกตามผลิตภัณฑ์
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย โดยแยกเป็นคลัสเตอร์ตามลักษณะของภูมิศาสตร์
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปในประเทศไทย โดยนำเสนอเป็นรูปแบบเฉพาะของแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่สามารถกำหนดได้

เอกสารอ้างอิง

- กัลย์ ปิ่นเพชร. (2560). ตัวชี้วัดทุนมนุษย์ระดับองค์กร. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(2), 193-202.
- จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เจริญนันท์. (2558). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2552). *การบริหารต้นทุน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาการอมสิน. (2562). *ธุรกิจอาหารทะเลแปรรูป และคลังสินค้าห้องเย็น*. สืบค้นจาก <http://www.gsb-research.or.th>
- ธีรยุทธ วัฒนาสุโขต. (2561). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และการแข่งขัน*. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประไพทิพย์ ลือพงษ์. (2555). การพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสมรรถนะความสามารถในการแข่งขัน. *วารสารนักบริหาร*, 32(4), 103-108.
- ประไพพิมพ์ สุธีสินนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปาริชาติ*, 29(2), 34-45.
- พสุ เตชะรินทร์. (2559). *Balance Scorecard รู้ลึกในการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิโรจน์ เจษภักดิ์ และภวนารถ ธารศิริ (2558). การดำเนินธุรกิจ และการจัดการโลจิสติกส์ ของผู้ประกอบการธุรกิจดาวเรือง ใน จังหวัดนครปฐม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 9(3), 507-526.
- วรัววรรณ เจริญรูป. (2017). ความสัมพันธ์ระหว่างทุนมนุษย์กับผลการดำเนินงานของกิจการ. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 9 (3), 43-54.
- สมพร ปานยินดี. (2558). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลลัพธ์ของความสามารถในการจัดการความหลากหลาย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). *ส่งออกอาหารทะเลแปรรูปไทย*. สืบค้นจาก <http://kasikornbank.com/th/business/sme>
- Barney, J. (1991). Firm resources and sustainable competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 199-120.
- Brah and Lim. (2006). The effects of technology and TQM on the performance of logistics companies. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 36(3), 192.
- Briggs, S., & Keogh, W. (1999). Integrating human resource strategy and strategic planning to achieve business excellence. *Total Quality Management*, 10(4-5), 447-453.
- Bryan, D., & Rafferty, M. (2007). Financial derivatives and the theory of money. *Economy and society*, 36(1), 134-158.
- Certo, S. C. (2000). *Modern Management*. (8th ed). New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Chakravarthy, B. S. (1982). Adaptation: A promising metaphor for strategic management. *Academy of management review*, 7(1), 35-44.
- Chatterji, A., & Patro, A. (2014). Dynamic capabilities and managing human capital. *Academy of Management Perspectives*, 28(4), 395-408.
- Chen, P. C. Tsai, J. M., (2012). Analysis of the development strategy of late-entrants in Taiwan and Korea's TFT-LCD industry. *Technology in Society*, 34(1), 9-22.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, A. D. (2000). *Introducing LISREL: A guide for the uninitiated*. London: Sage Publications.
- Dobrivojevic, G. (2013). Analysis of the competitive environment of tourist destinations aiming at attracting FDI by applying Porter's Five Forces Model. *British Journal of Economics, Management and Trade*, 3(4), 359-371.
- Drew, S. A. (1997). From knowledge to action: the impact of benchmarking on organizational performance Long range planning. *Science Direct*, 30(3), 427-441.
- Dreyer, B., & Grønhaug, K. (2004). Uncertainty, flexibility, and sustained competitive advantage. *Journal of business research*, 57(5), 484-494.
- Evangelista and Sweeney. (2006) Technology usage in the supply chain. *The International Journal of Logistics Management*, 17(1), 55-74.
- Eisenhardt, K. M. and Martin J. A. (2000). Dynamic Capabilities: What are They Strategic *Management Journal*, 21(10-11), 1105-1121.

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A global perspective*. (7th ed.). Upper Saddle River, NU: Prentice Hall.
- Hammant, (1995). Encyclopedia of Information Science and Technology. *Logistics Information Management*, 8(6), 32-37.
- Helfat, C. E. (1997). Know-How and asset complementarity and dynamic capability accumulation: the case of R&D. *Strategic Management Journal*, 18(5), 339-360.
- Khalique, M., Nassir Shaari, J. A., Isa, A. H. B. M., & Ageel, A. (2011). Relationship of intellectual capital with the organizational performance of pharmaceutical companies in Pakistan. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 5(12), 1964-1969.
- Kline, R. B. (2011). *Convergence of structural equation modeling and multilevel modeling*.
- Koall, I. (2001). Managing complexity: using ambivalence and contingency to support diversity in organizations. *Equality Diversity and Inclusion: An International Journal*, 30(7), 572-588.
- Lee, J. H. (2018). *Empirical Analysis of Asymmetric Cost Behavior* (Doctoral dissertation, University of Calgary, Calgary, AB.). Retrieved from <http://hdl.handle.net/1880/106541>
- Lin, H., (. (2015 How dynamic capabilities affect adoption of management innovation. *Journal of Business Research*, 69(2), 862-876.
- Marimuthu, M., Arokiasamy, L. & Ismail, M. (2009). Human capital development and its impact on firm performance: evidence from developmental economics. *The Journal of International Social Research*, 2(8), 265-272.
- Meyer, H. H., Kay, E., & French, J. R. P. (January 1965). *Split Roles in Performance Appraisal*. Retrieved from <https://hbr.org/1965/01/split-roles-in-performance-appraisal>
- Miller, D. (1983). The correlates of entrepreneurship in three types of firms. *Management Science*, 29(7), 770-791.
- Porter, (1980). *Competitive Strategy*. Retrieve from <http://citeseerx.ist.psu.edu>
- Porter, M. E. (1990). New global strategies for competitive advantage. *Planning Review*, 18(3), 4-14.
- Ritchie, Marshal, Eardley. (1998) Functions and responsibilities of marketing auditors in measuring organization performance. *International Journal of Technology Management*, 25(8), 814-825.
- Rindova, V. P. and Kotha, S. (2001). Continuous “Morphing”: Competing through Dynamic Capabilities, Form, and Function. *Academy of Management Journal*, 44, 1263-1280.
- Robbins, S. C. and Coulter, M. (2002). *Management*. (7thed). New Jersey: Prentice-Hall, nc.
- Slater, S., & Narver, J. (1995). Market orientation and the learning organization. *Journal of Marketing*, 59(3), 63–74.
- Teece, D. J. (2007). Explicating Dynamic Capabilities: The Nature and Micro foundations of (Sustainable) Enterprise Performance. *Strategic Management Journal*, 28(13), 1319-1350.

- Tsai, J. M., Cheng, M. J., & Chen, P. C. (2012). Analysis of the development strategy of late-entrants in Taiwan and Korea's TFT-LCD industry. *Technology in Society*, 34(1), 9-22.
- Wilden, R., & Gudergan, S. P. (2015). The impact of dynamic capabilities on operational marketing and technological capabilities: investigating the role of environmental turbulence. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43(2), 181-199.
- Wernerfelt, B. (1984). A Resource-Based View of the Firm. *Strategic Management Journal*, 5(2), 171-180.
- Wheeler, M. L. (1995). *Diversity: Business Rationale and Strategies*. Conference Board.

